LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Lausuntopyyntö, Hallituksen esitys (HE 207/2016 vp) laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamiseksi

Pyydettynä lausuntona Luotsiliito – Lotsförbundet ry. lausuu seuraavaa:

Yleistä

Luotsiliitto viittaa edelleen 15.12.2015 ja 4.42016 antamiinsa lausuntoihin liikenne- ja viestintäministeriölle tähän asiaan liittyen.

Hallituksen esitys laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamiseksi on osin perusteltua. Esityksessä olevat luotsinkäyttövaatimusten lieventämiset muun muassa hinausyhdistelmien kohdalla eivät vastaa lain tarkoitusperiä eikä niitä kaikissa esitetyissä muodoissa tulisi hyväksyä meri- ja ympäristöturvallisuutta vaarantavina. Lakimuutosta perustellaan myös pääministeri Juha Sipilän hallituksen säädösten sujuvoittamistavoitteiden toteutumisella. Luotsiliitto totea, että esitetyillä muutoksilla on hyvin marginaalinen vaikutus. Sen sijaan esimerkiksi luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan ja erivapauden uusimisen yksinkertaistamisella olisi mahdollisuus sujuvoittaa huomattavasti enemmän säätelyä ja hallinnollista menettelyä meriturvallisuutta heikentämättä. Taloudelliset edut olisivat koko toimialalle varsin merkittävät.

Luotsiliitto muistuttaa, että luotsinkäyttövapautuksilla on vääristetty merenkulkuelinkeinon kilpailua merkittävästi. Luotsausyhtiön on lain mukaan ylläpidettävä palvelutasoa koko valtakunnan alueella mikä sinällään on perusteltua. Tosiasia on kuitenkin, että luotsausjärjestelmän ja luotsausinfrastruktuurin ylläpidon maksavat luotsia säännöllisesti käyttävät alukset. Kilpailun näkökohdista lainsäätäjän tulisi toimia toisella tavalla ja luoda edellytykset sille, että kaikki palvelua käyttävät olisivat samassa asemassa luotsaukseen nähden.

Jäljempänä tekstissä Luotsiliiton pykäläkohtaiset esitykset ovat *kursiivilla* ja varsinaiset muutettavat kohdat tai sanat **lihavoituna.**

5 §, Luotsinkäyttövelvollisuus

Hallitus katsoo esityksessään, että luotsinkäyttövelvollisuuden perusteita tulee muuttaa elinkeinontoelämän toimintaedellytysten parantamiseksi sekä hallinnon yksinkertaistamiseksi. Määräyksissä luotsinkäyttövelvollisuudesta mallia halutaan ottaa muista Pohjoismaista. Hallitus

LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY
Perämiehenkatu 7 A 1 | Styrmansgatan 7 A 1
PL 102, 00151 Helsinki | PB 102, 00151 Helsingfors
Puh: + 358 40 739 9939 | Tel: + 358 40 739 9939
office@luotsiliitto.fi
www.luotsiliitto.fi

esittää, että aluksen syväys ei vaikuttaisi luotsinkäyttövelvollisuuteen. Aluksen syväys on Suomen saaristossa, ehkä kaikkein tärkein väyläturvallisuuteen ja navigointiin liittyvä suure. Norja on tässä asiassa täysin väärä vertailukohta. Norjan rannikolla on hyvin syvät vedet. Ruotsissa aluksen syväys vaikuttaa luotsinkäyttövelvollisuuteen vaihdellen väyläkohtaisesti 4,5 m ja 5,5 metrin välillä. Suomessa aluksen syväys oli luotsinkäyttövelvollisuutta määrittävänä tekijänä 10.3.2011 annetussa luotsausasetuksessa (246/2011). Suomen rannikon väylästön kehittäminen, johon hallitus myös viittaa, ei muuta Suomen poikkeuksellisen vaativia olosuhteita ja karikkoisia sekä ahtaita vesiä mihinkään. Suomen rannikolta saatavat ajantasaiset merenmittaustiedot eivät ole mikään peruste.

> Luotsiliitto esittää, että Eduskunta muuttaa esitetyn lain 5 §:n 2. mom. 2) kohtaa seuraavasti*: alus tai alusyhdistelmä, joka liikennöi Suomen aluevesillä ja joka on suurimmalta pituudeltaan yli 70 metriä tai suurimmalta leveydeltään yli 14 metriä* ***tai kulkusyvyydeltään yli 4,5 metriä.***

Hallituksen esityksessä todetaan, että hinausyhdistelmien luotsinkäyttövaatimusten helpottamisella ei arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia merenkulun turvallisuuteen. Luotsiliitto ei yhdy tähän näkemykseen. Hinausyhdistelmä, jossa hinaajan ja hinattavan aluksen yhteenlaskettu pituus on lähes 160 metriä ja näiden välillä on vielä useita kymmeniä metrejä pitkä hinausvaijeri, muodostavat sellaisen yhdistelmän saaristoväylille, että näillä tulisi ehdottomasti olla velvollisuus käyttää luotsia. Asiaa arvioitaessa tulee muistaa, että pituudeltaan yli 70 metrin alus tai alusyhdistelmä on luotsinkäyttövelvollinen.

Esityksessä väitetään, että ammattikäyttöön tarkoitettu automaattinen tunnustusjärjestelmä (AIS), joka on asetettuna hinaus käynnissä toiminnolle, korvaa hinaajayhdistelmien henkilöstön osaamisen tason varmistamisen. Esityksessä todetaan myös, että AIS varmistaa, että muut alukset ja VTS – keskukset näkevät hinaajan liikkeen suunnan ja nopeuden ja pystyvät ennakoimaan tulevia liikennetilanteita. AIS -järjestelmä on nimensä mukaisesti tunnistusjärjestelmä eikä sillä ole, eikä saa olla, mitään tekemistä luotsauksen kanssa. Syväystiedot ja hinausyhdistelmän kokonaispituuden AIS-järjestelmään syöttää aluksen henkilökunta. Näitä tietoja ei voi pitää kaikilta osin luotettavina, eikä niitä ole ulkopuolisen mahdollista tarkistaa.

> Luotsiliitto esittää, että Eduskunta muuttaa esitetyn lain 5 §:n 2. momentin 5 a kohdan seuraavasti*:* ***Hinaajan pituus on enintään 50 metriä ja hinattavan pituus enintään 70 metriä.*** *Lisäksi luotsiliitto esittää, että* ***5 §:n 2. momentin kohta 5b poistetaan kokonaan.***

LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY
Perämiehenkatu 7 A 1
PL 102, 00151 Helsinki
Puh: + 358 40 739 9939
Styrmansgatan 7 A 1
PB 102, 00151 Helsingfors
Tel: + 358 40 739 9939
office@luotsiliitto.fi
www.luotsiliitto.fi

11 § a Luotsaustutkinnot

Luotsiliitto esittää muutettavaksi Lain 11 §a 1 momentin 3. kohta seuraavasti:

> *3) laivasimulaattorissa tehtävä koe, jossa selvitetään tutkinnon suorittajan kyky navigoida alusta laatimansa reittisuunnitelman mukaisesti optisesti ja **ainoastaan** tutkan avulla, kyky käsitellä ja kuljettaa alusta tutkinnon kohteena olevalla väylällä… jne.*

Tämä muutos tulisi perustella lain yksityiskohtaisissa perusteluissa sillä tavalla, että vaatimuksen tarkoituksena on varmistaa hakijan paikallistuntemus sellaisissa oloissa, joissa näkyvyys on rajoitettu, eikä elektronista kartta-aineistoa ole käytettävissä. Simulaattorikokeessa ei myöskään olisi mahdollisuutta siirtää elektronista karttakuvaa ja sillä laadittua reittitietoa navigoinnissa käytettävän tutkan näytölle. Myös simulaattorin optisesti havaittava maisemakuva tulisi säätää ainakin jonkin väylänosan navigoinnin ajaksi niin, että se kuvaa täydellistä pimeyttä tai rajoitettua näkyvyyttä.

Tällä tavalla voitaisiin varmistaa ja todeta hakijan väylä- ja paikallistuntemus sekä navigointitaidot tutkinnon kohteena olevalla väylällä riittävän luotettavasti.

12 § Linjaluotsin ja 14 § Luotsin ja ohjauskirjat

Lain 11 §a ja 11 §b pykälissä valtuutetaan Liikenteen turvallisuusvirasto antamaan tarkempia määräyksiä sekä luotsaustutkintoon, että koeluotsaukseen liittyen. Olisi tärkeää, että tutkinnon osa-alueille ja koeluotsaukseen määritetään yksiselitteiset hyväksymis- ja hylkäyskriteerit, jotka ovat julkisesti saatavilla ja yhtenevät kaikkialla Suomessa. Tämän voisi toteuttaa lain yksityiskohtaisissa perusteluissa, kuvaten mitä näillä tarkoitetaan ja mitä ne voisivat olla. Tämä ohjaisi lain tulkintaa näiltä osin ja edistäisi lain tarkoituksen siirtymistä viranomaismääräyksiin.

Luotsiliitto pitää tärkeänä, että luotsaustutkinnosta säädetään niin, että paikallistuntemus ja navigointitaidot hakemuksen kohteena olevalta väylältä todella varmistetaan. Aiempana esitetty 11 § a muutos tähtää juuri tähän. luotsiliitto esittää, että eduskunta varmistaisi tätä lakia säätäessään edellä mainitun toteutumisen.

Hallitus esittää, että luotsin ohjauskirjan sekä linjaluotsinkirjan uusimisen yksityiskohdista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia määräyksiä. Luotsiliitto katsoo, että tässä olisi mahdollisuus toteuttaa hallitusohjelman mukaista säädösten sujuvoittamista ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamista. Luotsiliitto toivoo, että eduskunta voisi varmistaa parhaaksi katsomallaan tavalla seuraavan periaatteen toteutumisen:

LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY
Perämiehenkatu 7 A 1
PL 102, 00151 Helsinki
Puh: + 358 40 739 9939
Styrmansgatan 7 A 1
PB 102, 00151 Helsingfors
Tel: + 358 40 739 9939
office@luotsiliitto.fi
www.luotsiliitto.fi

Ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan ja erivapauden uusiminen toteutettaisiin niin, että mikäli valvova viranomainen katsoo hakemuksen saatuaan, että erityinen näyttö(koe) on tarpeen, niin sellainen vaadittaisiin. Tässä voisi huomioida henkilön onnettomuus- tms. tilastot. Luotsin ohjauskirjan kohdalla on tärkeää huomioida, että luotsi luotsaa jatkuvasti ja todistettavasti niillä väylillä, joihin hänellä on ohjauskirja. Toisin sanoen jonkin erityisen syyn pitäisi täyttyä, jolloin ohjauskirjan uusiminen vaatisi lisäselvittelyjä. Linjaluotsinkirjan uusinta voitaisiin toteuttaa samoin perustein kuin luotsin mikäli henkilö voi osoittaa riittävän määrän väyläkäyntejä vuosittain. Tämä toteutuu esimerkiksi Helsinki – Tallinna/Tukholma sekä Naantali/Turku – Tukholma liikennöivillä lautoilla.

Luotsiliitto katsoo, että näillä esityksillä päästäisiin huomattavasti parempaan taloudelliseen tulokseen maan hallituksen kärkihankkeen osalta, kuin helpottamalla ”pienten” alusten ja hinausyhdistelmien sääntelyä, jolla on kiistatta myös luotsauslain päätarkoituksen, meriturvallisuuden lisäämisen, kanssa ristiriitaisia elementtejä.

Yhteenveto

Luotsiliitto katsoo, että esitetty luotsauslain muutos on tarpeellinen ja perusteltu. On hyvä, että tietyt säädökset siirretään asetuksesta lain tasolle. Lng on aluksille tulevaisuuden polttoaine ja sen jakelu on järjestettävä tavalla tai toisella järkevästi.

Luotsiliiton muutosesitykset tähän lakiin ovat teknisesti pieniä ja yksinkertaisia. Itse lakitekstiin luotsiliitto esittää kahta yksinkertaista tekstimuutosta, sekä kokonaan poistettavaksi lakiesityksen 5 § 2. mom. 5b-kohta. Näillä muutoksilla varmistettaisiin, että lakiesityksellä ei heikennetä meri- ja ympäristöturvallisuutta nykytasostaan.

Lisäksi luotsiliitto esittää Eduskunnalle, että se parhaaksi katsomallaan tavalla varmistaa, että tätä lakia tarkentavalla asetuksella ja viranomaismääräyksillä varmistetaan luotsaustutkintojen osalta se, että tutkinnon suorittaja todella osaa navigoida hakemuksen kohteena olevalla väylällä kaikissa näkyvyysoloissa myös ilman elektronista karttaa ainoastaan tutkan avulla. Samoin Luotsiliitto esittää, että Eduskunta varmistaa sen, että ohjauskirjojen ja erivapauksien uusimisen menettelyä yksinkertaistetaan asetuksella ja näin myös sujuvoitetaan hallintomenettelyä.

Hangossa 16.11.2016

Antti Rautava, puheenjohtaja

LUOTSILIITTO – LOTSFÖRBUNDET RY
Perämiehenkatu 7 A 1
PL 102, 00151 Helsinki
Puh: + 358 40 739 9939
Styrmansgatan 7 A 1
PB 102, 00151 Helsingfors
Tel: + 358 40 739 9939
office@luotsiliitto.fi
www.luotsiliitto.fi